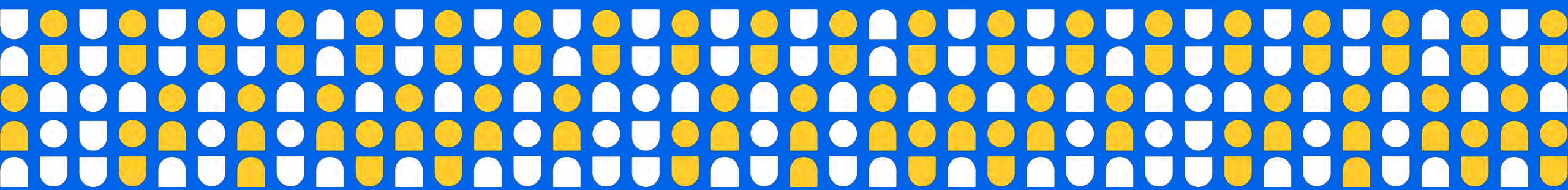

Особливості здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю

Олена Коновалова,
заступник директора департаменту з питань праці –
начальник відділу нагляду за додержанням законодавства про працю

Травень 2024

Особливості здійснення державного контролю в умовах воєнного стану

У період дії воєнного стану можуть проводитися перевірки в частині:

- додержання вимог Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»
- з питань виявлення неоформлених трудових відносин
- законності припинення трудових договорів

Підстави для проведення перевірок:

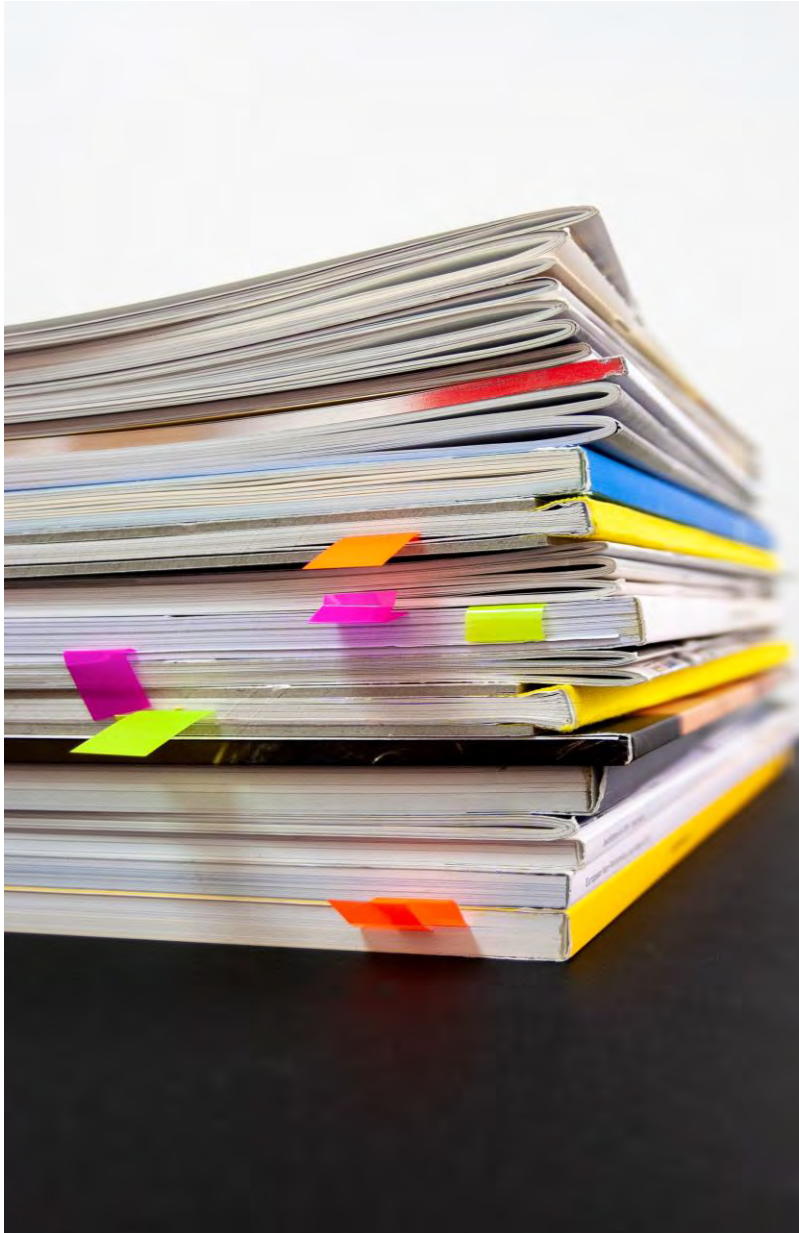
- звернення працівника,
- доручення Прем'єр-міністра України,
- настання нещасного випадку або аварії,
- звернення ОМС,
- Звернення Київської міської військової адміністрації або обласної військової адміністрації,
- Невиконання внесених приписів.

(Стаття 16 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»)

Постановою КМУ від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» **припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) на період воєнного стану**, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні».

За наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, а також для виконання міжнародних зобов'язань України протягом періоду воєнного стану **дозволити здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) на підставі рішень центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах.**

Наказ Мінекономіки від 16.06.2023 № 5782 "Про здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) протягом періоду воєнного стану"

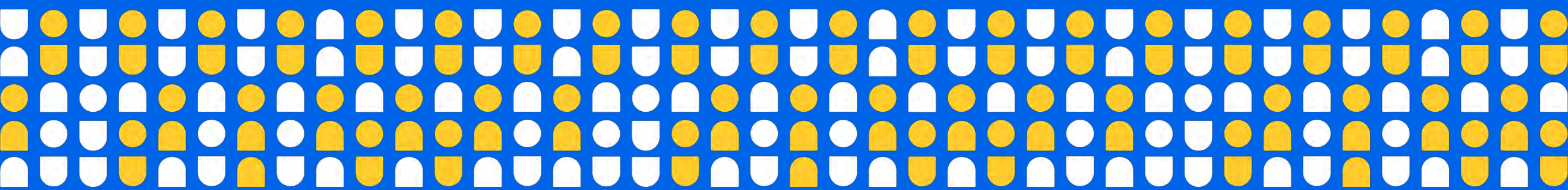
- Дозволити Державній службі України з питань праці протягом періоду воєнного стану проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони праці, гігієни праці, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю з підстав:
 - звернення працівника про порушення його трудових прав;
 - доручення Прем'єр-міністра України про перевірку суб'єктів господарювання у відповідній сфері;
 - настання аварії, пожежі, смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання, що було пов'язано з діяльністю суб'єкта господарювання;
 - перевірка виконання припису.

Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

Стаття 16. Державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану

У період дії воєнного стану у разі виконання в повному обсязі та у встановлений строк приписів про усунення порушень, виявлених під час здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю), штрафи, передбачені **статтею 265** Кодексу законів про працю України, не застосовуються.

Найбільш поширені запитання щодо застосування законодавства

Відпустки без збереження заробітної плати

- Визначеним категоріям громадян або за певних умов (ст. 25 ЗУ «Про відпустки»)
- ВПО або тим, хто виїхав за кордон (частина четверта ст. 12 ЗУ № 2136)

Підстава для надання відпустки:

- Заява працівника
 - Документ, що підтверджує право на таку відпустку
- За угодою між працівником і роботодавцем (ст. 26 ЗУ «Про відпустки» + частина третя ст. 12 ЗУ № 2136)

Підстава для надання відпустки: заява працівника

Призупинення дії трудового договору*

Рішення про призупинення дії ТД

Наказ

Ознайомлення працівника з наказом

Період призупинення

Працівник не виконує обов'язки, не отримує ЗП, не має права на відпустки і лікарняні

Роботодавець не надає роботу, не виплачує ЗП, не сплачує ЄСВ

Поновлення дії ТД

Наказ**

Повідомлення працівника за 10 днів

Зміст наказу:

- інформація про причини призупинення, у тому числі про неможливість обох сторін виконувати свої обов'язки
- спосіб обміну інформацією
- строк призупинення дії трудового договору
- кількість, категорії і прізвища, ім'я, по батькові (за наявності) реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта відповідних працівників,
- умови відновлення дії трудового договору

У разі незгоди працівника (працівників) із наказом (розпорядженням) роботодавця про призупинення дії трудового договору працівником або профспілкою за дорученням працівника (працівників) відповідний наказ (розпорядження) може бути оскаржений до Держпраці або її територіальних органів.

Відшкодування заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам за час призупинення дії трудового договору у повному обсязі покладається на державу, що здійснює збройну агресію проти України.

**тимчасове припинення роботодавцем забезпечення працівника роботою і тимчасове припинення працівником виконання роботи за укладеним трудовим договором у зв'язку із збройною агресією проти України, що виключає можливість обох сторін трудових відносин виконувати обов'язки, передбачені трудовим договором.*

*** рішення роботодавця про поновлення дії трудового договору оформлюється розпорядчим документом*

Простій

зупинення роботи, викликане відсутністю організаційних або технічних умов, необхідних для виконання роботи, невідворотною силою або іншими обставинами

Дає право на щорічну відпустку

Лікарняні не оплачуються

Рішення
роботодавця

Місце перебування працівника
визначається роботодавцем

Оплата не менше 2/3 тарифної
ставки (посадового окладу)

Щорічні відпустки

У період дії воєнного стану роботодавець може **відмовити працівнику у наданні будь-якого виду відпусток** (крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт **на об'єктах критичної інфраструктури, робіт з виробництва товарів оборонного призначення або до виконання мобілізаційного завдання (замовлення).**

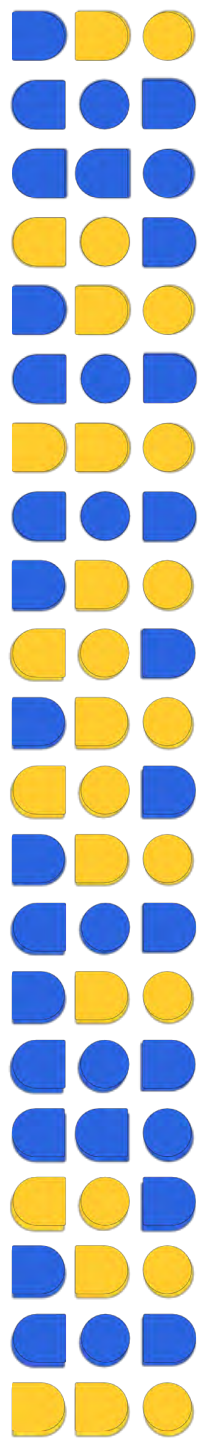
Черговість надання відпусток визначається графіками, які затверджуються роботодавцем за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), і доводиться до відома всіх працівників.

Додаткові відпустки

Надаються на підставі заяви працівника за підтвердження права на відповідну відпустку.

Останні зміни у законодавстві про працю та соціальне страхування

Травень 2024

Про внесення зміни до Кодексу законів про працю України щодо трудових відносин при передачі суб'єкта господарювання

ДЕРЖ
ПРАЦІ
КОНСУЛЬТУЄМО
ІНФОРМУЄМО
КОНТРОЛЮЄМО

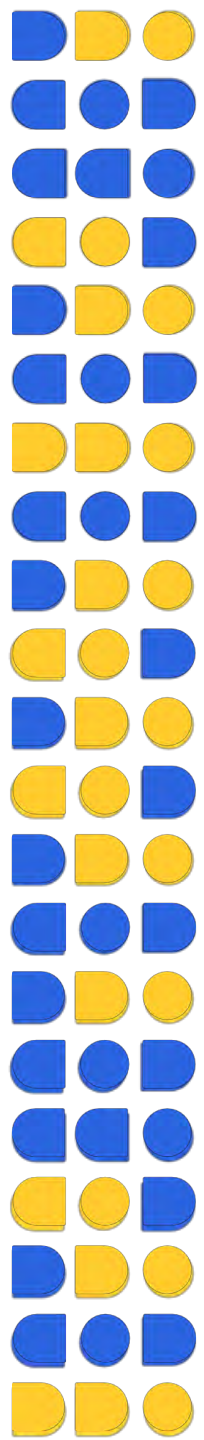
Стаття 36-1. Трудові відносини при передачі суб'єкта господарювання

Відчужувач - будь-яка юридична особа чи роботодавець - фізична особа, яка передає суб'єкт господарювання.

Набувач - будь-яка юридична особа чи роботодавець - фізична особа, яка внаслідок передачі отримує суб'єкт господарювання, за яким стоїть організована група ресурсів, продовжує той самий вид економічної діяльності, що і відчужувач, та стає учасником існуючих трудових відносин.

У разі передачі суб'єкта господарювання трудові відносини працівників продовжуються із набувачем. Права і обов'язки за трудовими договорами, що існували між працівниками і відчужувачем, переходять до набувача.

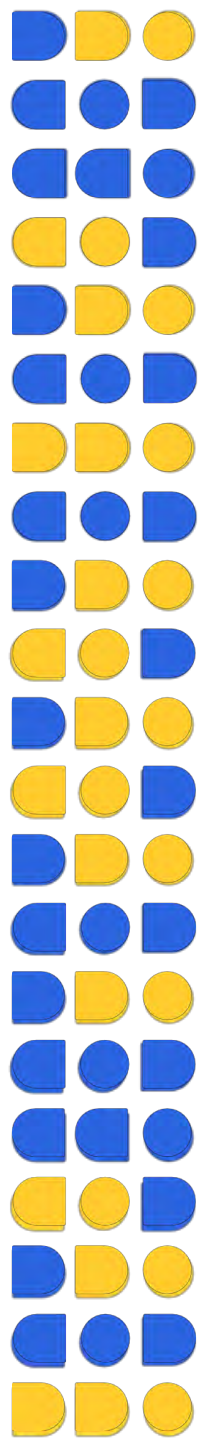
Про внесення зміни до Кодексу законів про працю України щодо трудових відносин при передачі суб'єкта господарювання

**ДЕРЖ
ПРАЦІ**
КОНСУЛЬТУЄМО
ІНФОРМУЄМО
КОНТРОЛЮЄМО

Стаття 36-1. Трудові відносини при передачі суб'єкта господарювання

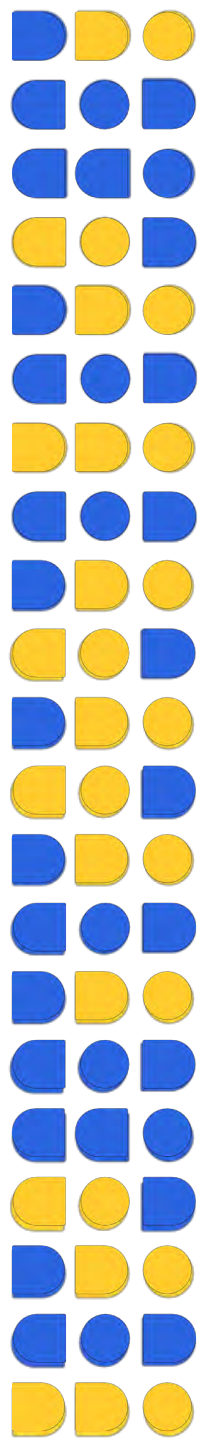
Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку

Стаття 119 Кодексу законів про працю України

За працівниками, направленими для проходження базової військової служби, призваними на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи і посада на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб - підприємців, у яких вони працювали на час призову.

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку

ДЕРЖ
ПРАЦІ
КОНСУЛЬТУЄМО
ІНФОРМУЄМО
КОНТРОЛЮЄМО

Військовозобов'язані зобов'язані уточнити свої облікові дані:

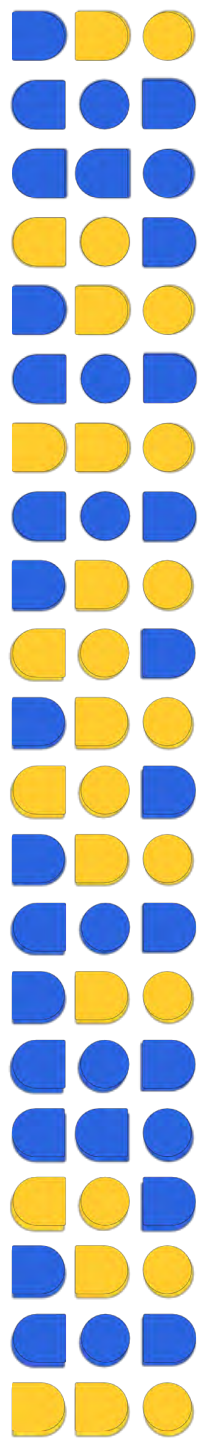
- через центри надання адміністративних послуг або
- електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного, резервіста,
- або у територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки за місцем свого перебування або знаходження.

(стаття 22 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»)

Працівникам, які залучаються до виконання обов'язків, передбачених законами України «Про військовий обов'язок і військову службу» і «Про альтернативну (невійськову) службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», надаються гарантії та пільги відповідно до цих законів.

(стаття 119 Кодексу законів про працю України)

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку

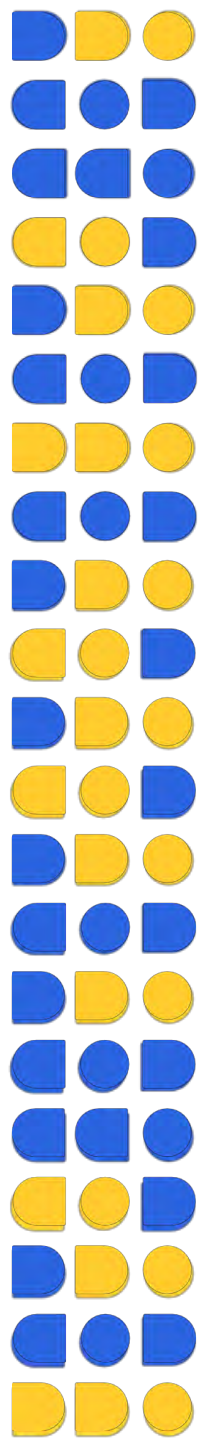

ДЕРЖ
ПРАЦІ
КОНСУЛЬТУЄМО
ІНФОРМУЄМО
КОНТРОЛЮЄМО

Громадяни України для виконання обов'язків, пов'язаних із взяттям на військовий облік, направленням, призовом або прийняттям на військову службу, а також особи, які направляються центрами рекрутингу, центрами надання адміністративних послуг, центрами зайнятості, відповідними районними (міськими) територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, Центральним управлінням або регіональним органом Служби безпеки України, відповідними підрозділами розвідувальних органів України на медичний огляд (медичне обстеження в амбулаторних чи стаціонарних умовах), лікування, звільняються від роботи на час, необхідний для виконання зазначених обов'язків та перебування в лікувальному закладі охорони здоров'я, із збереженням за такими громадянами місця роботи, займаної посади і середньої заробітної плати.

(Стаття 21 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»)

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань»

Щорічні додаткові відпустки

БУЛО	СТАЛО
<p>Стаття 76. Щорічні додаткові відпустки та їх тривалість</p> <p>Щорічні додаткові відпустки надаються працівникам:</p> <ol style="list-style-type: none">1) за роботу із шкідливими і важкими умовами праці;2) за особливий характер праці;3) в інших випадках, передбачених законодавством. <p>Тривалість щорічних додаткових відпусток, умови та порядок їх надання встановлюються нормативно-правовими актами України.</p>	<p>Стаття 76. Щорічні додаткові відпустки та їх тривалість</p> <p>Щорічні додаткові відпустки надаються працівникам:</p> <ol style="list-style-type: none">1) за роботу із шкідливими і важкими умовами праці;2) за особливий характер праці;3) в інших випадках, передбачених законодавством. <p>Тривалість щорічних додаткових відпусток, умови та порядок їх надання встановлюються нормативно-правовими актами України, а також трудовим та/або колективним договором.</p>

Відпустка для участі в змаганнях

БУЛО	СТАЛО
<p>Стаття 77-1. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях</p> <p>Відпустка для підготовки та участі в змаганнях надається працівникам, які беруть участь у всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях.</p> <p>Тривалість, порядок, умови надання та оплати відпусток для підготовки та участі в змаганнях встановлюються Кабінетом Міністрів України.</p>	<p>Стаття 77-1. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях</p> <p>Відпустка для підготовки та участі в змаганнях надається працівникам, які беруть участь у всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях.</p> <p>Тривалість, порядок, умови надання та оплати відпустки для підготовки та участі в спортивних змаганнях визначаються трудовим та/або колективним Договором.</p>

Відпустка при народженні дитини

БУЛО

Стаття 77⁻³. Відпустка при народженні дитини

Одноразова оплачувана відпустка при народженні дитини тривалістю до 14 календарних днів (без урахування святкових і неробочих днів) надається працівникам, а саме:

- 1) чоловіку, дружина якого народила дитину;
- 2) батьку дитини, який не перебуває у зареєстрованому шлюбі з матір'ю дитини, за умови що вони спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки;
- 3) бабі або діду, або іншому повнолітньому родичу дитини, які фактично здійснюють догляд за дитиною, мати чи батько якої є одинокою матір'ю (одиноким батьком).

Відпустка при народженні дитини надається лише одній з осіб, зазначених у частині першій цієї статті.

СТАЛО

Стаття 77⁻³. Відпустка при народженні дитини

Одноразова оплачувана відпустка при народженні дитини тривалістю до 14 календарних днів (без урахування святкових і неробочих днів) **надається не пізніше трьох місяців з дня народження дитини таким працівникам:**

- 1) чоловіку, дружина якого народила дитину;
- 2) батьку дитини, який не перебуває у зареєстрованому шлюбі з матір'ю дитини, за умови що вони спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, **що підтверджується заявою матері дитини та свідоцтвом про народження дитини, в якому зазначена відповідна інформація про батька дитини;**
- 3) одній із таких осіб: бабі або діду, або іншому повнолітньому родичу дитини, які фактично здійснюють догляд за дитиною, мати (батько) якої є одинокою матір'ю (одиноким батьком), на підставі заяви одинокої матері (одинокого батька) дитини.

Компенсація за невикористану відпустку

Стаття 83. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки

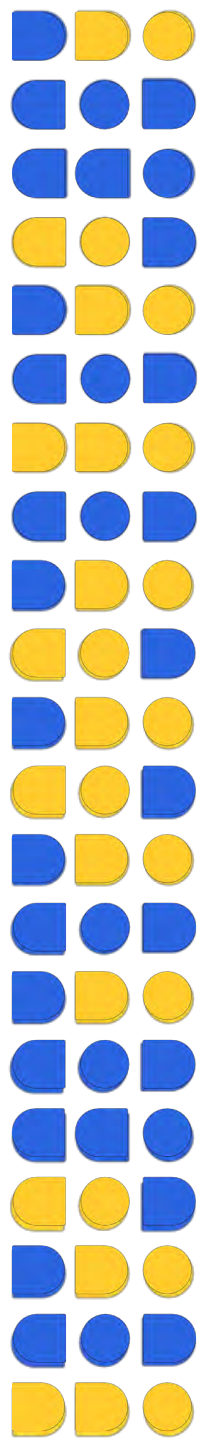
Працівникам, призваним на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятим на військову службу за контрактом, за їхнім бажанням та на підставі заяви виплачується грошова компенсація за всі не використані ними дні щорічної відпустки, а також додаткової відпустки працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи. Відповідна заява подається не пізніше останнього дня місяця, в якому працівник був увільнений від роботи у зв'язку з призовом на військову службу.

Відпустка без збереження зарплати

БУЛО	СТАЛО
<p>Стаття 84. Відпустки без збереження заробітної плати</p> <p>За сімейними обставинами та з інших причин працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати на термін, обумовлений угодою між працівником та роботодавцем, але не більше 15 календарних днів на рік.</p> <p>У разі встановлення Кабінетом Міністрів України карантину відповідно до Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб" термін перебування у відпустці без збереження заробітної плати на період карантину не включається у загальний термін, встановлений частиною другою цієї статті.</p>	<p>Стаття 84. Відпустки без збереження заробітної плати</p> <p>За сімейними обставинами та з інших причин працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати на термін, обумовлений угодою між працівником та роботодавцем, але не більше 30 календарних днів на рік.</p> <p>На час загрози поширення епідемії, пандемії, необхідності самоізоляції працівника у випадках, встановлених законодавством, та/або у разі виникнення загрози збройної агресії проти України, надзвичайної ситуації техногенного, природного чи іншого характеру працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати без обмеження строку, визначеного частиною другою цієї статті. Тривалість такої відпустки визначається угодою сторін.</p>

Профспілкова відпустка

Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»

БУЛО	СТАЛО
<p>На час профспілкового навчання працівникам, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова відпустка тривалістю до 6 календарних днів із збереженням середньої заробітної плати за рахунок роботодавця.</p>	<p>На час профспілкового навчання працівникам, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова відпустка тривалістю до шести календарних днів з компенсацією середньої заробітної плати за рахунок профспілкової організації, за рішенням якої працівник направлений на профспілкове навчання.</p>

Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

БУЛО	СТАЛО
<p>Стаття 12. Відпустки</p> <p>1. ...</p> <p>Якщо тривалість щорічної основної відпустки працівника становить більше 24 календарних днів, надання не використаних у період дії воєнного стану днів такої відпустки переноситься на період після припинення або скасування воєнного стану.</p>	<p>Стаття 12. Відпустки</p> <p>1. ...</p> <p>Якщо тривалість щорічної основної відпустки працівника становить більше 24 календарних днів, надання не використаних у період дії воєнного стану днів такої відпустки переноситься на період після припинення або скасування воєнного стану. За рішенням роботодавця невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати.</p>

Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

БУЛО	СТАЛО
Стаття 12. Відпустки 1. ... Абзац другий	<p>Стаття 12. Відпустки</p> <p>У період дії воєнного стану надання працівнику будь-якого виду відпустки (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустки у зв'язку з усиновленням дитини) понад щорічну основну відпустку, передбачену абзацом першим цієї частини, за рішенням роботодавця може здійснюватися без збереження заробітної плати. Надання невикористаних днів такої відпустки переноситься на період після припинення або скасування воєнного стану. За рішенням роботодавця невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати.</p> <p>Положення другого речення абзацу другого та абзацу третього цієї частини не застосовуються до керівних працівників закладів освіти та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників</p>

Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

БУЛО	СТАЛО
<p>Стаття 12. Відпустки</p> <p>2. У період дії воєнного стану роботодавець може відмовити працівнику у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури.</p>	<p>Стаття 12. Відпустки</p> <p>2. У період дії воєнного стану роботодавець може відмовити працівнику у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури, робіт з виробництва товарів оборонного призначення або до виконання мобілізаційного завдання (замовлення).</p>

Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

БУЛО	СТАЛО
<p>Стаття 12. Відпустки</p> <p>Протягом періоду дії воєнного стану роботодавець на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, встановленого частиною першою статті 26 Закону України "Про відпустки".</p>	<p>Стаття 12. Відпустки</p> <p>3. Протягом періоду дії воєнного стану роботодавець на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, встановленого частиною першою статті 26 Закону України "Про відпустки", без зарахування часу перебування у такій відпустці до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку, передбаченого пунктом 4 частини першої статті 9 Закону України "Про відпустки».</p>

Закон України «Про внесення змін до статті 73 Кодексу законів про працю України»

СВЯТКОВІ ДНІ

1 січня - Новий рік

7 січня - виключено

8 березня - Міжнародний жіночий день

1 травня - День праці

8 травня - День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років

28 червня - День Конституції України

15 липня - День Української Державності

24 серпня - День незалежності України

1 жовтня - День захисників і захисниць України

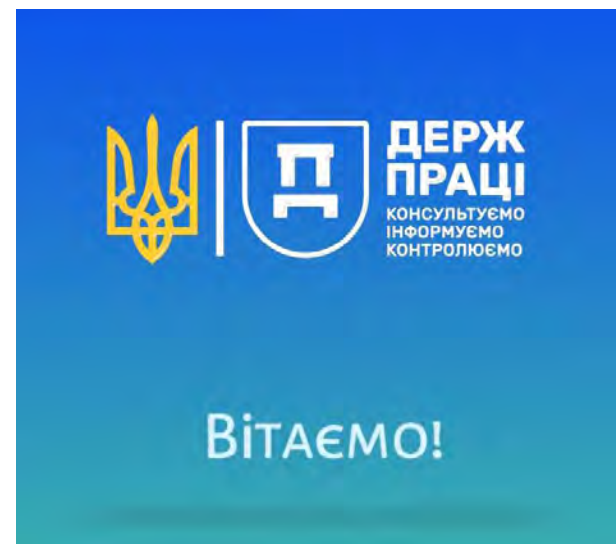
25 грудня - Різдво Христове

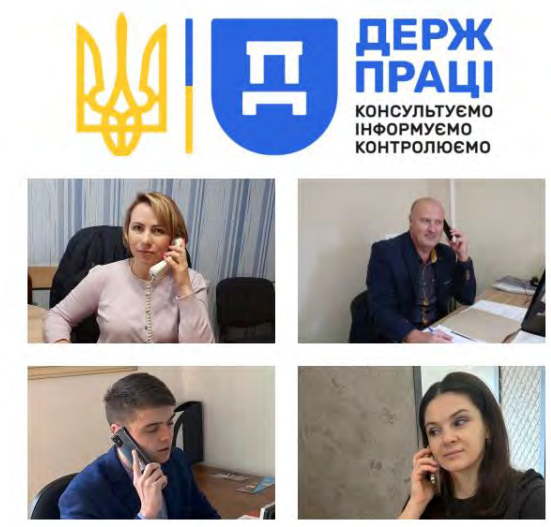
ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

Інформаційний портал
pratsia.in.ua

Анімаційні ролики
<https://m.youtube.com/@user-om9dz7ey4r/videos>

Сервіс онлайн консультацій
«Інтерактивний інспектор»